

หัวข้อการค้นคว้าแบบอิสระ	การสำรวจสกุลของไลเคน ณ อุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน จังหวัดลำปาง
ผู้เขียน	นางสาวฉวีวัลย์ ไชยวงศ์
ปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนชีววิทยา)
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วนารักษ์ ไชพันธ์แก้ว

บทคัดย่อ

สำรวจสกุลของไลเคน ณ อุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง และจัดทำคู่มือสำรวจไลเคนในระดับสกุล โดยทำการเก็บตัวอย่างไลเคนระหว่างเดือนเมษายน 2554 ถึงเดือนตุลาคม 2555 กำหนดพื้นที่ศึกษาเป็นสองบริเวณคือบริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และบริเวณทางเดินศึกษาธรรมชาติน้ำตกแจ้ซ้อน นำตัวอย่างที่เก็บได้มาศึกษาลักษณะทางสัณฐานวิทยา เพื่อจัดจำแนกและระบุสกุล สามารถจำแนกได้ 12 วงศ์ 16 สกุล สกุลที่พบได้แก่ *Arthonia*, *Cryptothecia*, *Chrysothrix*, *Leptogium*, *Pyxine*, *Haematomma*, *Lecanora*, *Letrouitia*, *Parmotrema*, *Dirinaria*, *Buellia*, *Porina*, *Anthracothecium*, *Pyrenula*, *Laurera* และ *Trypethelium* และจำแนกสกุลไม่ได้จำนวน 4 ตัวอย่าง บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวพบไลเคนจำนวน 11 วงศ์ 15 สกุล และบริเวณเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติน้ำตกแจ้ซ้อนพบไลเคนจำนวน 10 วงศ์ 12 สกุล และจำแนกสกุลไม่ได้จำนวน 4 ตัวอย่าง จากการศึกษาพบว่าไลเคนที่พบทั้งสองบริเวณมีจำนวนวงศ์และจำนวนสกุลที่พบใกล้เคียงกัน มีค่าความคล้ายคลึงเท่ากับ 8.69 ทั้งนี้เนื่องจากทั้งสองบริเวณเป็นพื้นที่เชื่อมต่อกัน ส่งผลให้สภาพแวดล้อมของทั้งสองบริเวณมีความคล้ายคลึงกัน จึงทำให้พบไลเคนส่วนใหญ่อยู่ในวงศ์และสกุลเดียวกัน

การนำผลการศึกษาสกุลของไลเคนมาประยุกต์เพื่อสร้างสื่อการสอน บทปฏิบัติการการเรียนรู้เรื่อง ไลเคน และคู่มือสำรวจไลเคนบริเวณอุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง เพื่อประกอบการเรียนรู้รายวิชาชีววิทยาพื้นฐาน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียน แจ้ห่มวิทยา พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาชีววิทยาพื้นฐาน โดยการใช้บทปฏิบัติการการเรียนรู้เรื่องไลเคนและคู่มือสำรวจไลเคน โดยมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนเท่ากับ 3.8 แปลความหมายได้ว่านักเรียนมีระดับความพึงพอใจมาก

Independent Study Title	Survey of Lichens Genera at Chae Son National Park, Lampang Province
Author	Miss Neerawan Chaiwong
Degree	Master of Science (Teaching Biology)
Advisor	Asst. Prof. Dr. Wanarak Saipunkaew

ABSTRACT

Survey of lichen genera were performed at Chae Son National Park, Lampang Province, to conduct a guidebook on surveying of lichens in generic level. Specimens were collected from April 2011 to October 2012. Two areas were studied; the tourist center and the nature trail of Chae Son waterfall. Specimens were collected and classified into 12 families 16 genera i.e., *Arthonia*, *Cryptothecia*, *Chrysothrix*, *Leptogium*, *Pyxine*, *Haematomma*, *Lecanora*, *Letrouitia*, *Parmotrema*, *Dirinaria*, *Buellia*, *Porina*, *Anthracothecium*, *Pyrenula*, *Laurera*, *Trypethelium* and four unknowns. Eleven families 15 genera were found in the tourist center area. Whereas 10 families, 12 genera were found at the nature trail of Chae Son waterfall. The study was found that lichens in two areas were similar with similarity index of 8.69. There two areas were connected to each other, resulted in similar environment. Therefore lichens in both areas were similar.

Results of the study were used to create teaching materials; a lichen study guidebook and a lichen survey guide at Chae Son National Park, Muang Pan District, Lampang Province. They were used to assemble basic biology learning for Matthayom 6 students at Chaehomwittaya School. The result showed that students were satisfied to learn basic biology lesson by using the lichen guidebooks. The average score from a questionnaire was 3.8 which was interpreted as students were very satisfied to use these teaching materials.